

ארצות-הברית: אילוף הסוררת

יותר פרוישראל מ'ז'סקאר, אך הוא תומך, כמובן, במדינה פלסטינית לצד ישראל. קשה לצפות לשינויים מיכניים בתחום הכלכלי-חברתי, מילבד יתר דגש על ניהול עצמי ומאבק יותר תקיף ומתוכנן באבטלה. לעומת זאת יהווה ניצחוננו של מיטראן תרומה מוראלית רבה לשמאל העולמי, בעידן קודר זה של רגן-הייג-תאצ'ר-ז'סקאר.

בחירתו מחדש של ז'סקאר תאשר מחדש את המדיניות הנוכחית, את הציניות ביורה הבינלאומית ואת הרעש הגדול סביב דמותו של הנשיא, הגובל בפולחן אישיות.

„כושונים ושחורים

עומדים בחור...”

קוראים שעקבו בדאגה אחרי התבטאויותיו של יו"ר הסתדרות הסטודנטים באוניברסיטה העברית בירושלים, ישראל כץ, יוכלו, אולי, להתנחם במידע שגם בבריטניה יש לו אחים-לדיעה.

סטודנט יהודי צעיר, מייקל כהן, השתתף השבוע בוועידת הסטודנטים השמרניים בשפילד, צפון-אנגליה, וידהם להיווכח שהרוח הכללית שנשבה שם היתה ימנית-קיצונית, עד לגבול הפאשיזם. כהן עצמו „שוחד” על-ידי יו"ר ההתאחדות, ימני קיצוני בשם פיטר יאנג, להשתתף בוועידה, לייצג קולג' שאינו קיים ולהצביע עבור סיעת הימין הפרו-תאצ'רית.

אך השחיתות היתה רק תופעה שולית בוועידה. כהן מצייץ בדאגה את האווירה הגזענית ואת הרוח הפאשיסטית ששררו בוועידה. צירים רבים לא הסתירו את אהדתם לתנועה הניאונאצית, נאשינל פרונט. נציגים מתונים יותר, בעיקר תומכים של ראש הממשלה לשעבר אדוארד הית, הושתקו באורח אלים. פלוגות-סער של הימין צעקו במקלה „סוטה קומוניסטי” ו„הומורס-סוואל” לעברו של כל נואם שהעז להביע דיעה ליברלית או אנטי גזעינית. הנסיון של „השמאל” (שמרנים מתונים), להביע את דעותיו באמצעות הצגת תיאטרון חוסל בפלישה

מכסים בוועידת הסטודנטים השמרניים למען הקיצוצים בתקציב!

אלימה של אנשי ימין, בהם גם ניאונאצים. בהזדמנות אחרות שרו אנשי הימין (שהיו רוב מכריע בוועידה) שירים היטלראיים — כ„בדיחה”, אבל השיר הפופולארי ביותר הושמע שוב ושוב לפי נעימה של הפינק פלויד: „אנו לא זקוקים לכושונים ושחורים, ולא לזרים העומדים בתור לקיצבת אבטלה”.

ובדעת-הקהל. „גם אם ינצח מיטראן, יחזיק ז'סקאר ב'נשיאות’ התלוצץ השבוע עיתונאי אמריקאי. „הוא יישאר תמיד נשיא מעודן המערצים שלו.”

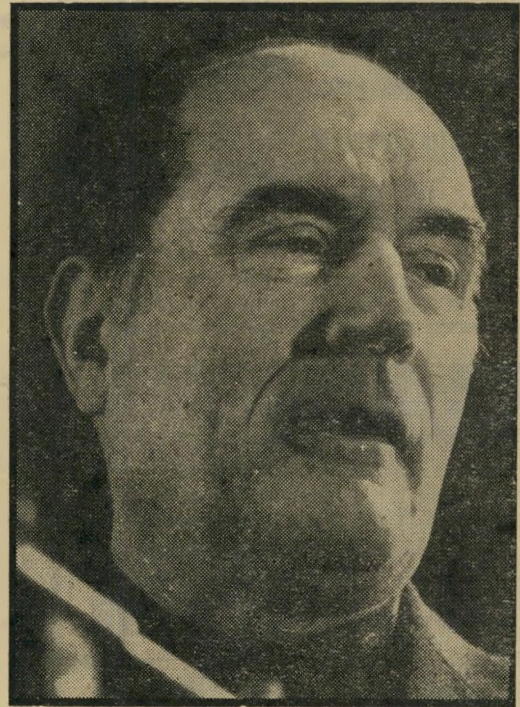
בית בורגונדי. אבל לז'סקאר, שזכה ב-28 אחוז מקולות הבוחרים בסיבוב הראשון, יש עדיין קלף מרשים: השיגשוג במשק הצרפתי, שהוא נחלתם של רבים, חרף מוקדי המצוקה והאבטלה בחלק התחתון של הסולם החברתי. ההכנסה לנפש בצרפת זהה לזו שבארצות-הברית, ועולה ב-60% על זו שבבריטניה! מיספר בעלי הרכב בצרפת הוא הרביעי בגודלו בעולם. הצרפתים מחזיקים בשיא עולמי בבעלות על בית שני, בדרך כלל בכפר. אפילו למנהיג הקומוניסטי, ז'ורז' מארשה, יש בית כזה ב-בורגונדי.

הנכס העיקרי של ז'סקאר הוא שליטתו בכלי-התיק שורת הממלכתיים. הטלוויזיה והרדיו הצרפתיים משרתים את השליטון, והראיונות עם המועמדים היוו תשדיר-שירות ברור לנשיא. עם זאת תולים הסוציאליסטים תיקנות רבות בשני גורמים חשובים: אישיותו של הנשיא, שמרתיעה בעיקר את מיליוני הבוחרים החדשים, ובעיית האבטלה. 1.650.000 המובטלים מהווים צלקת מוערת על סיפור ההצלחה המתוק של ז'סקאר. מיטראן ינסה לנצל את בעיית האבטלה כמיטב יכולתו.

כדי לנצח בבחירות זקוקים הסוציאליסטים לקולות הקומוניסטים. ז'ורז' מארשה כשל בבחירות. התעמולה הפופוליסטית והפשטנית שלו, שגבלה לפעמים בגזענות, הנחילו לו ביוזנות חמורים. הקומוניסטים זכו בקצת יותר ממחצית הקולות שקיבלו יריביהם בשמאל, פצע צורב שלא ישכח במהרה. אבל הקומוניסטים, שנחלו את המפלה הכבדה ביותר מאז 1945, זכו, בכל זאת, ליותר מ-15 אחוז מקולות הבוחרים.

מיטראן יצטרך לשלם מחיר כבד מאוד כדי שהמפלגה הקומוניסטית תמליץ עליו במאבק נגד יריבו מימין. הבטחות נדיבות מדי עלולות להבהיל את הבוחרים הוורדידים, „השלום על-שינויקים” של צרפת. התעלמות ממארשה טוביל לתבוסה.

אבל גם למארשה יש בעיה חמורה. ברור שהוא רוצה

מועמד סוציאליסטי מיטראן מארשה לא מפרגן

מאוד שמיטראן יובס. ניצחון הסוציאליסטים יהפוך אותם, להלכה ולמעשה, למפלגה ראשית של השמאל הצרפתי. מארשה מעדיף בוודאי עוד שבע שנים תחת ז'סקאר. אלא שתמיכה קומוניסטית גלויה בימין עלולה להבריח עשרות אלפים מצעירי המפלגה. פעילים מסורים ומומושעים, אבל גם אינטליגנטים וביקורתיים, משורות המפלגה אל עבר השמאל הקיצוני ואל מחנה מיטראן.

אין ספק ש„מארשה אבל אותה”. עד ה-10 במאי עוד יחזרו אחריו, אבל בתנועה הקומוניסטית הבינלאומית כבר מתכווננים למאבק הפנימי שילווה את הדחתו הבלתי נמנעת.

פולחן אישיות. גם ז'סקאר זקוק להמלצת יריבו הגוליסטי, ז'אק שיראק, שזכה בהישג מרשים — 18 אחוז מקולות הבוחרים. שיראק מתעב את הנשיא באורח אישי, מאז אילץ אותו ז'סקאר להתפטר מראשות הממשלה, לפני המש שנים. אבל כאן אין גלולה אידיאולוגית מרה במיוחד. ז'סקאר ושיראק רצו במצעים כימעט-זהים. רוב הגוליסטים יצביעו, קרוב לוודאי, עבור ז'סקאר. אם ייבחר מיטראן (והסיכויים הם, שוב, שווים כימעט לחלוטין), לא תשתנה מדיניות-החוץ הצרפתית באורח מהותי. האינטרסים הצרפתיים יארוו בעינם. צרפת תשאר בנאט"ו, מעמדה בעולם השלישי יתחזק והילוקי הדיעות עם ארצות-הברית עשויים להתחדד קצת. מיטראן נחשב

קוראי עולם קטן לא הופתעו במיוחד מהסרת האמבארגו על חיטה אמריקאית לסובייטים. המאבק האנטי-סובייטי משמש אמתלה ואמצעי לקידום האינטרסים האמריקאיים בעולם השלישי. המזרח התיכון, אסיה כולה, חלקה הדרומי של אפריקה ואמריקה הלטינית הם הזירה האמיתית לזרוע הנטויה של אלכסנדר הייג. מעצמותיה העל-תסתדרנה ביניהן, בסופו של דבר, אך בינתיים מאלף הייג את ישראל ואת מצריים.

בגין כבר הצהיר, שאין סיבה לעימות עם ארצות-הברית בנושא מטוסי אייווקס לסעודיה, וזאת, תמורת יד חופשית למתנחלים בגדה ולרפול בדרום-לבנון. המצרים הבטיחו להייג בסיסים בראס באנאס, נגד דרוסיתמן, אחיפתה לוב; ובשדה-ציון, כדי להגן על

נשיא מצריים אל-סאדאת רשיון מוגבל להשתתף בלבנון

סעודיה. נשיא מצריים, אנואר אל-סאדאת, דרש מהאמריקאים בקשה בכתב לשימוש בסיסים, והשמיע באוזני הייג דרשה נלהבת על ריבונות ארצו.

לא התרשם. הוא יודע שהמצרים מעוניינים בנוכחות אמריקאית בארצם, בעיקר כדי להשיג את הממון הרב שהוטבח לסאדאת. המדיניות האמריקאית כלפי סוריה היא יותר מבוקרת. הייג אמנם רואה בסוריה בסיס סובייטי, אבל הוא יודע שחאפז אל-אסאד מוכן לפרוק את עול הסוטה של ברית-המועצות בהזדמנות הראשונה. תורכיה, מצריים, סומאליה, סודאן, ישראל, סעודיה, מדינות המפרץ, ובמידה רבה גם ירדן ועיראק, כבר נרתמו למרכבת מדיניות החוץ האמריקאית. הרעשים היחידים והישראליים בעניין המטוסים לסעודיה נראים בעיני הייג כמיטרד מעצבן, אבל בלתי-נמנע. הבטחות על „עיכובים”, ורשיון מוגבל להשתתף בלבנון, הם מחיר זול עבור האמריקאים. תהליך אילוף הסוררת נשלם מזמן.

צרפת: סוד הקסם של הבורגני

יועציו של המנהיג הסוציאליסטי פרנסואה מיטראן מאמינים הפעם שיש בכוחו של מועמדם לצמצם את הפרש הקולות בינו לבין הנשיא היוצא, ואלרי ז'סקאר ד'סטאן, ולנצח בבחירות ב-10 במאי.

רק 425 אלף קולות — אחוז אחד — הפרידו בין השניים ב-1974. אם ינצח הנשיא, מדינאי מוכשר שהחל גלגות בשנים האחרונות סימנים של שיגעון גדלות, מלויים בסממנים של שחיתות אישית, הוא עשוי למשול לאורך תקופה ארוכה — 1974-1988! זה נשמע יותר כציון-דרך בקורותיו של מלך אבסולוטי, מאשר תקופת כהונה של נשיא נבחר.

ז'סקאר התחיל את דרכו הפוליטית כסופר-ליברל, מעין אמנון רובינשטיין צרפתי. מאבקיו לליברליזציה של חוקי ההפלה ולהצעת גיל הבוחרים (21 ל-18) הקנו לו אהדה רבה במרכז הליברלי, שמאס בעודף הסמכותיות ובנטיית כימעט-מלוכניות של הגוליסטים. בשלב מאוחר יותר קסם ז'סקאר לבורגנות הפינאנסית, כאשר קספים השולף יוני זה מתוך כובעו. בשנים האחרונות החל נוקט בגינוני מלכות, מגלה זילזול מוחלט בכלייהתיקשות